

4

LES BALEARS: ANÀLISI REGIONAL I PER ILLES

RESUM

El creixement de l'economia balear el 2005 va ser del 2,2%, amb una recuperació de 0,7 punts percentuals respecte del 2004. Aquest creixement se situa 1,2 punts percentuals per sota de l'espanyol, però és superior en 0,9 punts percentuals al de la zona euro.

Per sectors econòmics, el sector primari té una estimació de creixement per al 2005 d'un 2,1% amb una pèrdua de -3,2 punts percentuals respecte de l'any passat. El sector de la indústria i energia creix un 1,2% el 2005, amb un petit guany percentual de tres dècimes. El sector de la construcció creix un 2,3%, amb un guany percentual de nou dècimes. Finalment, el sector serveis creix un 2,3%, la qual cosa representa un guany percentual de vuit dècimes en relació amb l'any passat.

La demanda final del consum dels residents creix en termes reals un 2%, amb un guany percentual de quatre dècimes percentuals per comparació a l'any passat. La confiança dels consumidors augmenta un 1,5%, i el percentatge de les llars que no tenen dificultats per arribar a fi de mes, d'acord amb els ingressos nets mensuals, cau un -3,6%. La demanda final de consum dels no residents o despesa turística ha arribat als 10.430,3 milions d'euros, amb un creixement del 6,2%. La demanda final d'inversió creix un 3,3%, 2,3 punts percentuals més que l'any passat.

Amb relació al comerç exterior per duanes, les partides que registren superàvits comercials varen ser el calçat, amb 103.745 milers d'euros; les de material de transport, amb un saldo de 83.473 milers d'euros, i els productes d'indústries químiques i derivats, amb 8.963 milers d'euros. La inversió estrangera va augmentar un 63,3% el 2005 fins a arribar als 186,1 milions d'euros.

La inflació va ser del 3,1% —en termes de la variació anual— a les Illes Balears, 0,3 punts percentuals per sota de la mitjana espanyola, però aquesta és 1,2 punts per sobre de la UE-15. Aquesta circumstància reflecteix una pèrdua de competitivitat en relació als països europeus per a tots els béns i serveis que són oferts des de Balears.

Les Illes Balears presenten un nivell de vida alt i, en termes de PIB regional per habitant o renda per càpita, aquest fet es confirma, ja que ocupen la cinquena plaça, amb un índex 111,78 sobre Espanya de 100 de 111,78, per darrere del País Basc, Madrid, Navarra i Catalunya. Per comparació a l'any 2000 hem perdut -11,1 punts, fet que es pot explicar, inicialment, perquè la renda regional ha crescut menys que la mitjana espanyola, mentre que la població experimenta un dels creixements regionals més importants per comunitats autònomes.

4.1.

INTRODUCCIÓ

El lector pot trobar en la introducció de l'any passat una nota metodològica de com s'estructura i de quines són les principals fonts estadístiques a partir de les quals es nodreix aquest apartat. Seguim, doncs, els mateixos criteris, si bé hi hem introduït alguns canvis.

En l'apartat 4.2 («L'economia a les Balears») no s'ha pogut actualitzar la sèrie del valor afegit brut (VAB) en euros constants i en euros corrents per sectors econòmics i per illes, que cada any ens proporcionava la Direcció General d'Economia, atès que s'està revisant la comptabilitat regional balear segons la nova metodologia de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), que pren com a nova referència l'any base 2000, i també perquè per fer les noves estimacions caldrà tenir en compte, així mateix, l'estudi que es fa sobre les taules d'entrada o *input* i de sortida o *output* de les Illes Balears referides a l'any 2004. Alternativament, s'ha optat per substituir les dades del VAB en valors absoluts per les variacions estimades desglossades per sectors econòmics i per illes, que apareixen publicades en el butlletí de conjuntura econòmica de la Direcció General d'Economia del Govern de les Illes Balears.

Pel mateix motiu del canvi de base a l'any 2000 i pel canvi metodològic de la comptabilitat regional que fa actualment l'INE ens hem vist obligats, em l'apartat 4.3 («Anàlisi regional per comunitats autònomes») a canviar les estimacions de la renda generada pels sectors productius a partir del VAB a preus bàsics, per les noves estimacions fetes a partir del producte interior brut (PIB) a preus de mercat.

Amb relació a l'apartat 4.4.3 («L'anàlisi de la demanda, el consum, l'estalvi i la capacitat de finançament»), que es redacta a partir de les dades de la Fundació de les Caixes d'Estalvis Confederades (Funcas), enguany s'hi inclou per primera vegada un desglossament exhaustiu de la balança comercial de béns i serveis i de l'estructura del saldo net exterior de béns i serveis de les Illes Balears, amb una desagregació dels fluxos comercials de les Illes per comparació a la resta de comunitats autònomes i a l'estranger. Aquestes dades complementen l'anàlisi que es fa en l'apartat 4.2.2.2 («La demanda exterior de béns per duanes»), en què s'analitzen amb un elevat grau de detall les exporta-

cions i les importacions referides a l'estranger per productes i per països, d'acord amb la informació que s'extreu de la base de dades de duanes. Així mateix, en l'apartat 4.2.3 («La inversió estrangera») s'inclouen les dades d'inversió estrangera procedents del Registre d'Inversions Exteriors del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç.

Dit això, el lector trobarà en aquest apartat, com cada any, l'anàlisi de les principals macromagnituds de l'economia regional i la seva contextualització en relació amb la resta de comunitats autònomes, amb Espanya i amb l'àmbit comunitari.

4.2

L'ECONOMIA A LES BALEARS

En aquest apartat analitzam el comportament de l'oferta regional per sectors econòmics i per illes. També es fa l'anàlisi de la demanda final i del comportament dels seus principals components: el consum, la inversió i el sector exterior.

**QUADRE I-21. EVOLUCIÓ I PERSPECTIVES DE LES ILLES BALEARS (2003-2005)
TAXES DE VARIACIÓ DEL PIB A PREUS CONSTANTS (EN %)**

	2003	Anual 2004 ^e	2005 ^a
Zona euro	0,7	1,8	1,3
Espanya	3,0	3,1	3,4
Illes Balears	0,7	1,5	2,2
Mallorca	0,7	1,5	2,5
Menorca	1,2	1,6	1,5
Pitiüses	0,5	1,0	1,1

a. avanç

e. estimació

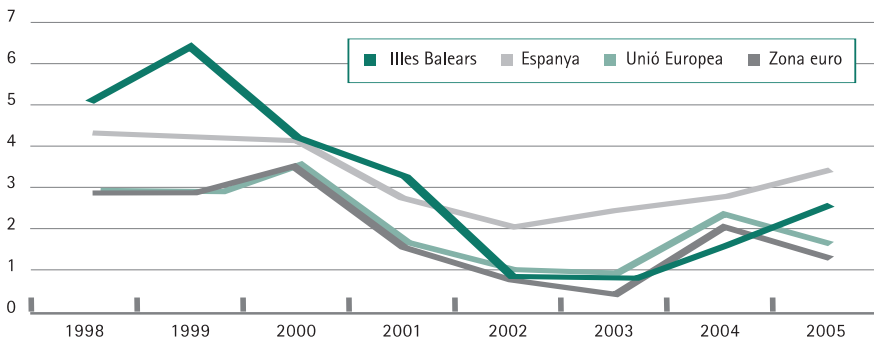
Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

4.2.1. EL CREIXEMENT DE L'OFERTA

Segons els butlletins de conjuntura econòmica de la Direcció General d'Economia del Govern de les Illes Balears dels mesos de febrer i juny del 2006, el creixement de l'economia balear el 2005 va ser del 2,2%, amb una recuperació de 0,7 punts percentuals respecte del 2004. Aquest creixement se situa 1,2 punts percentuals per sota de l'espanyol, però és superior en 0,9 punts percentuals al de la zona euro. (Vegeu el quadre I-21 i el gràfic I-4.)

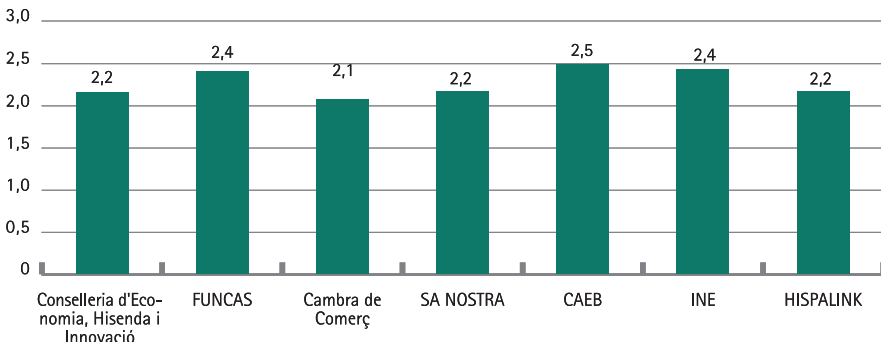
L'estimació del creixement de l'economia a les Illes Balears per a l'any 2005 varia segons la font de consulta. D'aquesta manera, els valors provisionals s'emmarquen en una forquilla de variació de quatre dècimes percentuals, en què l'estimació més optimista és la de la Confederació d'Associacions Empresarials de les Balears (CAEB), amb un 2,5%, i la més restrictiva, la de la Cambra de Comerç, amb un 2,1%. (Vegeu el gràfic I-5.)

Gràfic I-4
Estimació del creixement del PIB (1998-2005)

Font: Elaboració pròpia i Direcció General d'Economia.

Gràfic I-5
Estimació del PIB de l'any 2005 a les Illes Balears

Font: Elaboració pròpia.

4.2.1.1. El creixement de l'oferta per illes

Per illes el major creixement es dona a Mallorca, amb un 2,5% i amb la recuperació d'un punt percentual, seguida de Menorca, amb un 1,5% i amb la pèrdua d'una dècima percentual; finalment es troben les Pitiüses, amb una taxa de l'1,1% i amb el guany d'una dècima percentual.

En el cas de Mallorca, aquest creixement s'explica per la millor evolució de la temporada turística i el transport, així com pel dinamisme del sector de la construcció. En el cas de Menorca, el seu creixement es veu influenciat per la forta dependència del mercat turístic britànic, el qual nota la contracció en el consum de les llars (vegeu l'apartat 8), si bé millora el sector de la construcció i es manté l'industrial. Les Pitiüses continuen la moderada activitat que es dona des del 2001, motivada, igualment que a Menorca, per la forta dependència del mercat turístic britànic.

4.2.1.2. El creixement de l'oferta per sectors econòmics

Per sectors econòmics, el sector primari té una estimació de creixement per al 2005 del 2,1%, amb una pèrdua de -3,2 punts percentuals respecte de l'any passat. El sector de la indústria i energia creix un 1,2% el 2005, amb un petit guany percentual de

tres dècimes respecte de l'any passat, a causa d'una major demanda interna, del manteniment de les exportacions i de la recuperació de la construcció. El sector de la construcció creix el 2,3%, amb un guany percentual de nou dècimes per comparació a l'any passat, que s'explica per la major estabilitat jurídica, pels increments en el preu de l'habitatge, per l'augment de la població, pels baixos tipus d'interès i per la millora de les infraestructures socials i de transport. Finalment, el sector serveis creix un 2,3%, la qual cosa representa un guany percentual de vuit dècimes en relació amb l'any passat, a remolc de la demanda dels residents i dels no residents. (Vegeu el quadre I-22.)

Aquestes dades es poden complementar amb les que ha elaborat Hispalink. Així, no hi ha cap branca industrial (energia, béns intermedis, béns d'equip i béns de consum) que presenti un creixement per sobre de la mitjana balear, ni per a l'any 2005 ni per a les previsions de l'any 2006. Sí que ho fa el sector de la construcció, per a ambdós anys. Quant a les branques de serveis (transports i comunicacions, serveis destinats a la venda i serveis no destinats a la venda), transports i comunicacions, té previst créixer per sobre de la mitjana regional el 2006, mentre que els serveis no destinats a la venda creixen per sobre de la mitjana regional tant el 2005 com el 2006. (Vegeu el quadre I-23.)

QUADRE I-22. TAXES DE VARIACIÓ INTERANUAL DEL PIB A PREUS CONSTANTS PER SECTORS PRODUCTIUS (EN %)

	2003	2004	2005
Sector primari	1,4	5,3	2,1
Indústria	0,8	0,9	1,2
Construcció	1,6	1,4	2,3
Serveis	0,5	1,5	2,3

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

QUADRE I-23. CREIXEMENT REGIONAL A 9 SECTORS. TAXES DE VARIACIÓ REAL

	Agricultura		Energia		Béns intermedis		Béns d'equip		Béns de consum		Construcció		Transports i comunicacions		Serveis destinats al mercat		Serveis no destinats al mercat		Total	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Andalusia	-3,5	1,9	2,4	3,1	1,4	2,3	2,0	2,4	1,4	1,4	4,5	3,2	3,9	4,2	3,0	4,1	4,0	3,4	2,7	3,4
Aragó	0,9	2,2	3,9	3,2	1,2	1,9	2,9	3,2	1,0	2,1	3,7	4,2	4,1	1,0	2,5	3,9	2,9	3,0	2,7	3,4
Astúries	0,5	5,0	2,6	1,6	3,1	2,0	1,0	1,7	1,4	2,0	4,0	4,2	3,0	3,6	2,3	3,3	3,2	2,7	2,5	2,9
Cantàbria	0,5	1,2	1,0	1,5	1,3	1,8	1,6	1,7	1,5	1,8	4,8	5,7	3,6	4,5	3,1	3,5	2,8	3,4	2,7	3,2
Castella i Lleó	0,5	2,7	2,5	2,4	2,2	2,5	2,4	3,1	2,9	3,1	3,3	3,4	2,7	3,7	2,6	3,4	3,0	3,2	2,6	3,2
Castella-La Manxa	2,0	2,2	3,1	3,0	1,4	2,3	1,7	2,9	1,5	1,8	3,9	3,5	3,1	3,7	2,4	3,2	2,5	2,6	2,5	2,9
Catalunya	-0,2	-2,1	3,0	3,1	2,1	3,0	3,0	3,6	1,6	1,8	3,3	3,4	3,4	4,2	2,1	2,7	4,9	4,2	2,6	3,0
Comunitat Valenciana	0,7	1,8	3,0	2,8	2,0	2,6	2,4	3,2	1,0	1,5	4,2	3,8	3,3	4,0	2,7	4,0	3,3	3,2	2,7	3,4
Extremadura	-5,5	4,0	3,0	2,9	2,3	2,2	2,3	3,0	1,1	2,9	3,4	3,3	3,0	3,6	2,5	3,2	3,0	3,1	1,8	3,2
Galícia	1,5	1,8	1,8	2,8	3,9	2,9	1,3	3,0	2,2	3,4	3,5	3,1	3,1	3,8	2,2	3,4	2,8	2,8	2,4	3,1
Illes Balears	0,5	0,3	2,0	1,7	1,0	1,6	0,1	1,7	0,7	1,1	4,4	3,0	1,2	3,1	2,0	2,4	3,5	2,8	2,2	2,5
Illes Canàries	3,2	1,7	2,8	2,9	2,1	2,1	2,3	2,1	1,6	2,1	3,9	3,7	3,2	4,0	2,5	3,3	2,8	3,0	2,8	3,3
La Rioja	0,6	2,7	4,3	3,8	2,0	2,9	2,0	2,7	2,6	3,3	5,3	4,8	3,3	4,0	3,4	4,0	2,0	1,9	2,8	3,4
Madrid	0,6	2,2	3,6	3,3	1,5	2,4	2,2	2,4	1,8	2,0	3,8	3,3	3,4	3,9	2,8	4,0	2,9	2,4	2,9	3,4
Múrcia	0,1	2,4	2,9	4,1	2,9	3,4	3,0	3,5	2,4	2,9	3,7	3,7	3,3	3,9	2,6	2,8	3,5	3,3	2,9	3,2
Navarra	-0,9	-0,7	2,1	2,8	2,1	3,5	1,3	4,4	1,9	1,5	5,0	4,3	2,5	2,4	2,2	1,2	2,4	2,3	2,1	2,4
País Basc	1,0	1,8	2,7	2,0	0,5	1,3	2,5	2,8	2,0	2,4	4,5	4,9	3,2	1,7	2,0	2,5	3,3	3,2	2,5	2,7
Espanya	-0,8	1,8	2,9	2,8	1,9	2,5	2,4	3,0	1,7	2,0	3,9	3,6	3,3	3,8	2,5	3,4	3,4	3,1	2,6	3,2

Font: Hispalink.

4.2.2. EL CREIXEMENT DE LA DEMANDA

En aquest apartat analitzam per separat el comportament de la demanda final interior (consum i inversió) i el comportament del sector exterior pel que fa només a la balança de mercaderies amb l'estranger, amb un ampli detall d'informació per productes i països.

4.2.2.1. La demanda interior

Amb referència a les estimacions de l'evolució de la demanda final de consum dels residents, dels no residents i de la inversió, es pot destacar el següent:

- La demanda final del consum dels residents creix en termes reals un 2%, amb un guany percentual de quatre dècimes percentuals en relació amb l'any passat. Amb dades relatives al tercer trimestre del 2005, la despesa mitjana per resident és en els 1.506 euros en preus constants del 1995, la confiança dels consumidors puja un 1,5%, però el percentatge de les llars que no tenen dificultats per arribar a fi

de mes, d'acord amb els ingressos nets mensuals, cau un -3,6%. (Vegeu el quadre I-24.)

- La demanda final de consum dels no residents o despesa turística acumulada entre el gener i l'octubre ha arribat als 10.430,3 milions d'euros, amb un creixement del 6,2% respecte del 2004. (Vegeu l'apartat 8.7.)
- la demanda final d'inversió creix el 3,3%, 2,3 punts percentuals més que l'any passat. Aquest fet s'explica pel comportament del sector de la construcció (vegeu l'apartat 7), amb un creixement molt important de les hipoteques (vegeu l'apartat 11), i pel comportament inversor de les empreses (vegeu l'apartat 6).

4.2.2.2. La demanda exterior de béns per duanes⁴²

En aquest apartat comentam, amb relació al comerç exterior per duanes, les exportacions, les importacions i el saldo comercial.

**QUADRE I-24. EVOLUCIÓ DEL CONSUM DELS RESIDENTS I DE LA INVERSIÓ.
TAXES DE VARIACIÓ INTERANUAL A PREUS CONSTANTS**

	2001	2002	2003	2004	2005
Consum dels residents	3,5	0,8	1,2	1,6	2,0
Inversió	5,2	-0,8	0,6	1,0	3,3

Font: Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació.

42. Aquest apartat s'ha pogut elaborar gràcies a l'informe redactat per Catalina Barceló, del Servei d'Estudis i Publicacions de la Cambra de Comerç de Mallorca, Eivissa i Formentera, sobre la base de dades de duanes. Sobre aquesta qüestió es pot consultar la nota metodològica que es publicà en la *Memòria del CES 2004*, amb el número 44, al peu de la pàgina 56.

4.2.2.2.1. Les exportacions

Durant l'any 2005, es va exportar un 12,2% menys que l'any 2004 i s'arribà als 1.365 milions d'euros, enfront dels 1.554 milions d'euros de l'any anterior, l'augment del qual fou de quasi un 36% més. No obstant això, el 58,9% d'aquestes exportacions correspon a les partides distorsionadores (aeronaus, vehicles especials i parts d'aquests vehicles, i vaixells i altres artefactes flotants), resultat de fluxos comercials que alteren el resultat. Així, el valor de les exportacions, una vegada descomptades les partides distorsionadores, va passar a incrementar-se un 7,3% respecte del 2004 i va superar els 562 milions d'euros, enfront dels 523 milions d'euros de l'any anterior. (Vegeu el quadre I-25.)

Les principals destinacions de les exportacions balears són Europa (39%), Amèrica (38%), l'Àsia (13%), altres destinacions (8%) i l'Àfrica (2%). Aquesta distribució per grans regions mostra diferències significatives en relació amb les homònimes espanyoles. Així, exportam menys a Europa (38 punts menys), més a Amèrica (28 punts més), més a l'Àsia (7 punts més), més a d'altres destinacions (5 punts més) i menys a l'Àfrica (2 punts menys). (Vegeu el gràfic I-6.)

Ordenats per importància els productes exportats i mesurats en termes monetaris, no hi ha gaire diferències respecte de l'any anterior, ja que els principals productes exportats coincideixen d'un any a l'altre. Això no obstant, s'han de comentar dues peculiaritats. En primer lloc, les exportacions de perles fines, de pedres i de bijuteria continuaren descendint, en passar

del sisè lloc l'any 2004 al novè lloc el 2005. Durant l'any 2005 se n'exportaren un total de 10.831 milers d'euros, enfront dels 16.073 milions d'euros al 2004, la qual cosa va suposar un 32,6% menys. En segon lloc, convé destacar el creixement de la partida d'objectes d'art, de col·lecció i d'antiguitat: si bé és cert que pel valor (2.157 milers d'euros) va ocupar un dels darrers llocs, amb una taxa de creixement del (2.447%) es va situar, emperò, en el primer lloc.

El calçat va continuar liderant el rànquing de les exportacions. S'exportà per valor de 143.350 milers d'euros, gairebé el mateix que l'any anterior. El pes de les exportacions de calçat respecte del total exportat, sense tenir en compte les partides distorsionadores, fou del 25,5%, dos punts percentuals menys que el 2004 (27,2%). Per països, el Marroc (23.059 milers d'euros) va absorbir més del 13% del total de les exportacions, seguit de França, Itàlia, Alemanya i el Regne Unit, que, entre tots quatre (62.802 milers d'euros), acaparen gairebé el 44% del total.

El varen seguir les exportacions de material de transport, concretament dels vehicles automòbils, amb 96.643 milers d'euros, encara que es varen reduir un 27,4% respecte de l'any 2004. Aquestes exportacions correspongueren, en bona part, a cotxes de segona mà, que havien estat destinats primerament al lloguer.

Les exportacions de combustibles minerals (o productes de petroli refinat i coc), que varen ocupar el tercer lloc, continuaren augmentant (36,4%), i arribaren a un valor total de 89.957 milers d'euros.

QUADRE I-25. COMERÇ EXTERIOR PER SECCIONS ARANZELÀRIES (2004-2005)

	Exportacions			Importacions			Saldo comercial			Diferència	%
	2004	2005	%	2004	2005	%	2004	2005	%		
Total	1.554.569	1.365.274	-12,2	2.059.174	2.084.149	1,2	-504.606	-718.875		214.269	42,5
Partides distorsionants	1.031.156	803.672	-22,1	1.363.557	1.214.506	-10,9	-332.401	-410.833		78.432	23,6
Total sense partides distorsionants	523.413	561.602	7,3	695.618	869.643	25,0	-172.204	-308.041		135.837	78,9
Aliments	26.861	30.756	14,5	59.283	70.744	19,3	-32.422	-39.989		7.567	23,3
Preparacions d'aliments i begudes	6.742	8.682	28,8	38.298	41.584	8,6	-31.557	-32.902		1.346	4,3
Productes minerals	67.678	91.055	34,5	219.888	300.814	36,8	-152.210	-209.759		57.549	37,8
Productes d'indústries químiques i derivats	19.343	25.008	29,3	22.551	16.045	-28,9	-3.209	8.963		-12.172	-379,3
Materials plàstics artificials, cautxú i les seves manufactures	4.307	3.116	-27,6	8.512	12.822	50,6	-4.205	-9.705		5.500	130,8
Pells, cuiros, peïleria i les seves manufactures	3.530	4.280	21,3	26.336	24.847	-5,7	-22.807	-20.566		-2.241	-9,8
Fusta, carbó vegetal, suro i les seves manufactures	402	280	-30,2	25.367	30.494	20,2	-24.966	-30.213		5.248	21,0
Paper i manufactures, artsans gràfiques	959	1.214	26,6	14.697	13.461	-8,4	-13.738	-12.246		-1.491	-10,9
Materials tèxtils i les seves manufactures	5.143	4.266	-17,0	36.512	39.985	9,5	-31.369	-35.719		4.349	13,9
Calçat, capells, paraigües, plomes i flors artificials	143.461	143.377	-0,1	37.806	39.632	4,8	105.655	103.745		1.911	-1,8
Manufactures de pedra, ciment, ceràmica y vidre	4.248	4.759	12,0	9.314	10.098	8,4	-5.066	-5.339		273	5,4
Perles fines, pedres, metalls preciosos i bijuteria	16.073	10.831	-32,6	9.968	10.041	0,7	6.105	790		5.315	-87,1
Metalls comuns i les seves manufactures	12.164	8.857	-27,2	19.894	30.445	53,0	-7.730	-21.588		13.859	179,3
Màquines i aparells, material elèctric	41.722	88.807	112,9	103.539	126.818	22,5	-61.816	-38.011		-23.805	-38,5
Material de transport	133.147	96.643	-27,4	8.628	13.170	52,6	124.519	83.473		41.046	-33,0
Òptica, fotografia i cinema, aparells de precisió	1.924	1.779	-7,5	13.334	15.633	17,2	-11.410	-13.854		2.444	21,4
Armes i munició, les seves parts i accessoris	338	257	-23,9	14	6	-54,7	324	251		73	-22,5
Mercaderies i productes diversos	14.873	14.427	-3,0	40.692	67.714	66,4	-25.819	-53.287		27.467	106,4
Objectes d'art, de col·lecció i d'antiquitat	85	2.157	2.446,8	361	4.466	1.136,2	-2.77	-2.309		2.033	734,9
No classificats	20.416	21.050	3,1	624	824	32,1	19.792	20.225		-433	-2,2

Partides distorsionants: aeronaus, vehicles especials i les seves parts i vaixells i a més artefactes flotants.

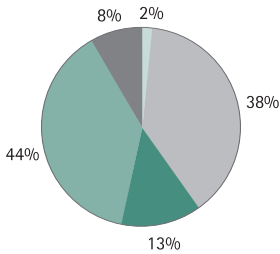
Font: Elaboració pròpia amb dades del CSC-Aduanes.

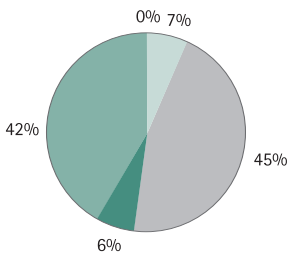
Gràfic I-6

Exportacions i importacions 2005

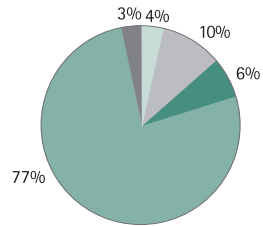
Exportacions Illes Balears (2005)

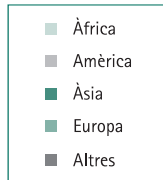
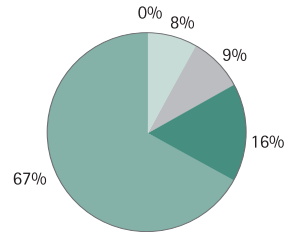
Importacions Illes Balears (2005)

Exportacions Espanya (2005)

Importacions Espanya (2005)

Font: Elaboració pròpia amb dades del CSC-Aduanes.

Aquestes exportacions, que s'inclouen en la partida de productes combustibles, corresponen al subministrament per embarcacions i aeronaus estrangeres.

En quart lloc, s'exportaren reactors nuclears, màquines i calderes, que totalitzaren un valor de 74.852 milers d'euros, enfront dels 32.726 milers d'euros el 2004, un 128,7% més. Bàsicament, correspon a exportacions de grifons, que es varen exportar a Mèxic i a la República Dominicana, i de reactors per a aeronaus, que es varen enviar als Estats Units, a França i a Alemanya. Aquests productes

es classifiquen en la partida de màquines i material elèctric, que va arribar als 88.807 milers d'euros, un 112,9% més que el 2004.

Les exportacions d'olis essencials varen continuar en la cinquena posició, amb un valor total de 20.420 milers d'euros, un 28,5% més que durant l'any 2004. Aquestes exportacions es varen incloure en la partida de productes d'indústries químiques i derivats. Concretament, més del 81% d'aquesta partida varen ser exportacions d'olis essencials. El Regne Unit va sol·licitar-ne més de 8.761 milers

d'euros, de manera que esdevé en el primer país client, seguit dels Països Baixos, amb 5.963 milers d'euros.

A la sexta posició, hi varen ascendir les exportacions de màquines, aparells i material elèctric, que representaren el 16% de la partida de màquines i material elèctric. S'exportaren un total de 13.955 milers d'euros, la qual cosa va suposar un 121,7% més que el 2004. Per països, més del 90% es va exportar a la República Dominicana, a Mèxic i a Jamaica.

En el setè lloc se situaren les exportacions de gomes, resines i altres suc i extractes vegetals, que varen arribar a un valor total de 13.771 milers d'euros, un 57,9% més que el 2004. El 45% d'aquest import va correspondre a exportacions cap a Alemanya. Les exportacions de productes alimentaris arribà als 30.756 milers d'euros i s'incrementaren un 14,5% respecte de l'any 2004. Les exportacions de tubercles es varen reduir un -34,8%, en passar de 13.402 milers d'euros el 2004 a 8.741 l'any 2005.

En vuitè lloc, s'exportaren mobles per valor de 13.078 milers d'euros, amb una caiguda del -5,1% respecte del 2004. Tanmateix, aquest creixement no correspon a mobles fabricats a les Illes Balears, ja que majoritàriament aquest tipus de mobiliari és adquirit a l'Àsia i lliurat directament a les respectives destinacions (Mèxic: 4.494 milers d'euros; la República Dominicana: 3.407 milers d'euros; Jamaica: 2.687 milers d'euros), sense passar físicament per les Illes, però es comptabilitza com una exportació ja que la seu social de les empreses s'ubica a les

Balears. Aquestes exportacions es classifiquen en la partida de mercaderies i productes diversos, que varen arribar a unes exportacions de 14.427 milers d'euros, xifra que suposa que les exportacions de mobles generen el 90,6% de la partida.

Les exportacions d'aquests vuit productes representaren el 83% del total exportat, excloent-hi les partides distorsionadores, i sumaren 466.027 milers d'euros.

4.2.2.2. Les importacions

Durant l'any 2005, s'importaren un total de 2.084 milions d'euros, cosa que va suposar un increment de tan sols un 1,2% més que el 2004. A l'igual de les exportacions, existeixen dues partides distorsionadores que alteren el resultat propi de les importacions de productes, el valor de les qual arribà als 1.214,5 milions d'euros (un 10,9% menys que el 2004). Així, el total de les importacions, sense tenir en compte les partides distorsionadores, fou de 869 milions d'euros, enfront dels 695 milions d'euros del 2004, cosa que va suposar un 25,0% més. (Vegeu el quadre I-25.)

Els principals mercats d'origen de les importacions de les Illes Balears són Amèrica (45%), Europa (42%), Àfrica (7%) i l'Àsia (6%). Aquesta distribució per grans regions mostra diferències significatives amb les homònimes espanyoles. Així, importam menys d'Europa (25 punts menys), més d'Amèrica (36 punts més), menys de l'Àsia (10 punts menys) i menys de l'Àfrica (1 punts menys). (Vegeu el gràfic I-6.)

Per importància dels principals productes importats, mesurats en termes monetaris, tampoc no hi ha gaires diferències respecte de l'any 2004. A l'igual de les exportacions, cal destacar el creixement de la partida d'objectes d'art, de col·lecció o d'antiguitat, dels quals va passar d'importar-se 361.000 euros el 2004 a 4,4 milions d'euros el 2005.

El primer producte importat varen ser els combustibles minerals, que arribaren als 289.546 milers d'euros, la qual cosa va suposar un augment del 38,9% respecte de l'any 2004. No obstant això, aquest increment es va deure, bàsicament, als efectes de l'encariment del preu del petroli, ja que durant l'any 2005 es va duplicar. Per això, la quantitat importada es va reduir un 7,9%, en passar d'importar-se'n 1.852 milions de quilos el 2004 a 1.706 milions de quilos el 2005. Per països, de Rússia varen procedir més de 75.899 milers d'euros (un 26% del total de combustibles importats) i de Sud-àfrica, més de 63.780 milers d'euros (un 22% del total).

Les importacions de reactors nuclears, màquines i calderes se situaren en el segon lloc i, majoritàriament, varen correspondre a grifons i turboreactors per a aeronaus. Varen passar d'importar 90.841 milers d'euros el 2004 a 109.822 milers d'euros el 2005, cosa que va suposar un increment del 20,9%. Aquestes importacions es classifiquen en la partida de màquines i material elèctric, de la qual s'importà un valor total de 126.818 milers d'euros, un 22,5% més que l'any 2004.

Les varen seguir les importacions de mobles, que durant l'any 2005 arribaren a

un valor total de 40.913 milers d'euros, un 44,4% més que el 2004. Per països, les importacions de Suècia se situaren en el primer lloc, amb 9.637 milers d'euros; seguides de les de Polònia, amb 7.003 milers d'euros, i d'Itàlia, amb 5.229 milers d'euros. El conjunt d'importacions de mobles, juntament amb les joguetes, s'engloba en la partida de mercaderies i productes diversos, que arribaren als 67.714 milers d'euros, un 66,4% més que l'any 2004.

En quart lloc, es va importar calçat per valor de 38.473 milers d'euros, enfront dels 36.580 milers d'euros de l'any 2004, circumstància que va suposar un augment del 5,2%. La partida corresponent a calçat, capells, paraigües, plomes i flors artificials arribà als 39.632 milers d'euros, un 4,8% més que durant l'any 2004.

En el cinquè lloc es mantingueren en el rànquing les importacions de fusta i les manufactures de fusta, per un valor de 29.807 milers d'euros, enfront dels 24.584 milers d'euros de l'any anterior, la qual cosa va suposar un augment del 21,2%. Les importacions dels Estats Units (4.987 milers d'euros) varen acaparar més del 16% del total, seguides de les de Suècia (4.490 milers d'euros) i la Costa d'Ivori (4.286 milers d'euros).

Les importacions de joguetes passaren a ocupar el sisè lloc, amb un valor de 25.341 milers d'euros, enfront dels 10.886 milers d'euros de l'any 2004, i amb un increment del 132,8%. Més del 75% importat va procedir d'Eslovènia, amb 19.349 milers d'euros.

Les importacions de begudes i líquids alcohòlics varen descendir un lloc, de manera que ocupen el setè lloc, amb un import de 21.901 milers d'euros, un 10,6% més. Aquestes importacions es classifiquen en la partida de preparació d'aliment i begudes.

Finalment, les importacions de cereals ocupen el vuitè lloc. La demanda de cereals s'incrementà tant en quantitat, amb un 106,7% (162.063 milers de quilos), com en valor, un 74,9% (21.075 milers d'euros). Aquestes s'inclouen en la partida d'aliments, que s'importaren per valor de 70.744 milers d'euros i s'incrementaren el 19,3%. S'han de destacar les importacions de carn, per 12.541 milers d'euros (un 14,1% més); les de peixos i crustacis, per 9.125 milers d'euros (un -4,5% menys), i les de fruites, per 10.010 milers d'euros (un 15% més).

Les importacions d'aquests vuit productes cobriren el 66,3% del valor total de les importacions, sense tenir en compte les partides distorsionadores i varen arribar a un total de 576.878 milers d'euros.

4.2.2.3. El saldo comercial

El 2005 el dèficit comercial total va augmentar un 42,5%. Es va passar d'un dèficit de 504.606 milers d'euros el 2004 a 718.875 milers d'euros l'any 2005.

Això no obstant, el resultat del saldo comercial una vegada excloses les partides distorsionadores és completament diferent, ja que es passà d'un dèficit de 172.204 milers d'euros el 2004 a 308.041 milers d'euros el 2005: el dèficit es va incrementar un 78,9%. Aquest augment es va deure al

comportament dels combustibles minerals, que generaren un dèficit comercial que passà dels 152.210 milers d'euros el 2004 als 209.759 milers d'euros el 2005, la qual cosa va suposar un augment del 37,8%.

Les partides que registraren superàvits comercials varen ser el calçat, amb 103.745 milers d'euros; les de material de transport, amb un saldo de 83.473 milers d'euros, i els productes d'indústries químiques i derivats, amb 8.963 milers d'euros.

4.2.3. LA INVERSIÓ ESTRANGERA⁴³

Sobre la base de les dades del Registre d'Inversions Exteriors del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç, es pot afirmar que la inversió estrangera va augmentar el 63,3% l'any 2005, fins a arribar als 186,1 milions d'euros. (Vegeu el quadre I-26.)

El principal sector receptor de la inversió estrangera és el constituït per les activitats immobiliàries i els serveis, que, amb 124,8 milions d'euros, absorbeix el 67,1% del total i creix el 30,7%. El segueix, per ordre d'importància, l'hoteleria, que, amb 48,6 milions d'euros, representa el 26,1% del total i creix un 783,6%. Per tant, aquestes dues activitats representen més del 93% del total de la inversió.

La procedència principal d'aquestes inversions arriba de la UE-15, amb 115,4 milions, que representa el 62% del total, amb un increment del 76,5%, i el segueix la inversió procedents dels paradisos fiscals, que, amb 36,4 milions d'euros,

43. Aquestes dades s'extreuen del registre d'inversions directes estrangeres en empreses que recull el Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç.

QUADRE I-26. LA INVERSIÓ ESTRANGERA A LES ILLES BALEARS

	2004	2005
Inversió estrangera per sectors		
Construcció	603,67	1.744,30
Comerç	5.542,23	1.510,08
Hosteleria	5.545,44	48.626,70
Transports i comunicacions	3.113,01	1.009,00
Intermediació financera banca i assegurances	6,09	119,63
Activitats immobiliàries i serveis	95.503,99	124.790,32
Gestió de societats i tendència de valors	3,10	—
Agricultura, ramaderia i pesca	—	2.899,29
Alimentació begudes i tabac	2.357,48	52,2
Total general	113.949,40	186.090
Total sense inversió immobiliària	23.003,13	63.106,43
Inversions per països principals de procedència		
Antics països de la Unió Europea (UE-15)	65.370,97	115.445,00
Països europeus no comunitaris	11.609,48	10.543,13
Estats Units	367,36	2.538,55
Paradisos fiscals	28.576,28	36.377,64
Altres	7,9	21,3

Font: Registre d'Inversions Exteriors del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç.

representa el 20% del total, amb un increment del 27,3%. En total aquestes dues procedències representen el 82% del total de la inversió estrangera.

4.3.

ANÀLISI REGIONAL PER COMUNITATS AUTÒNOMES

Les dades de la comptabilitat regional d'Espanya, que elabora l'INE, permeten estimar el creixement relatiu de les Illes Balears per comparació a la resta de comunitats autònomes. Aquestes dades tornen

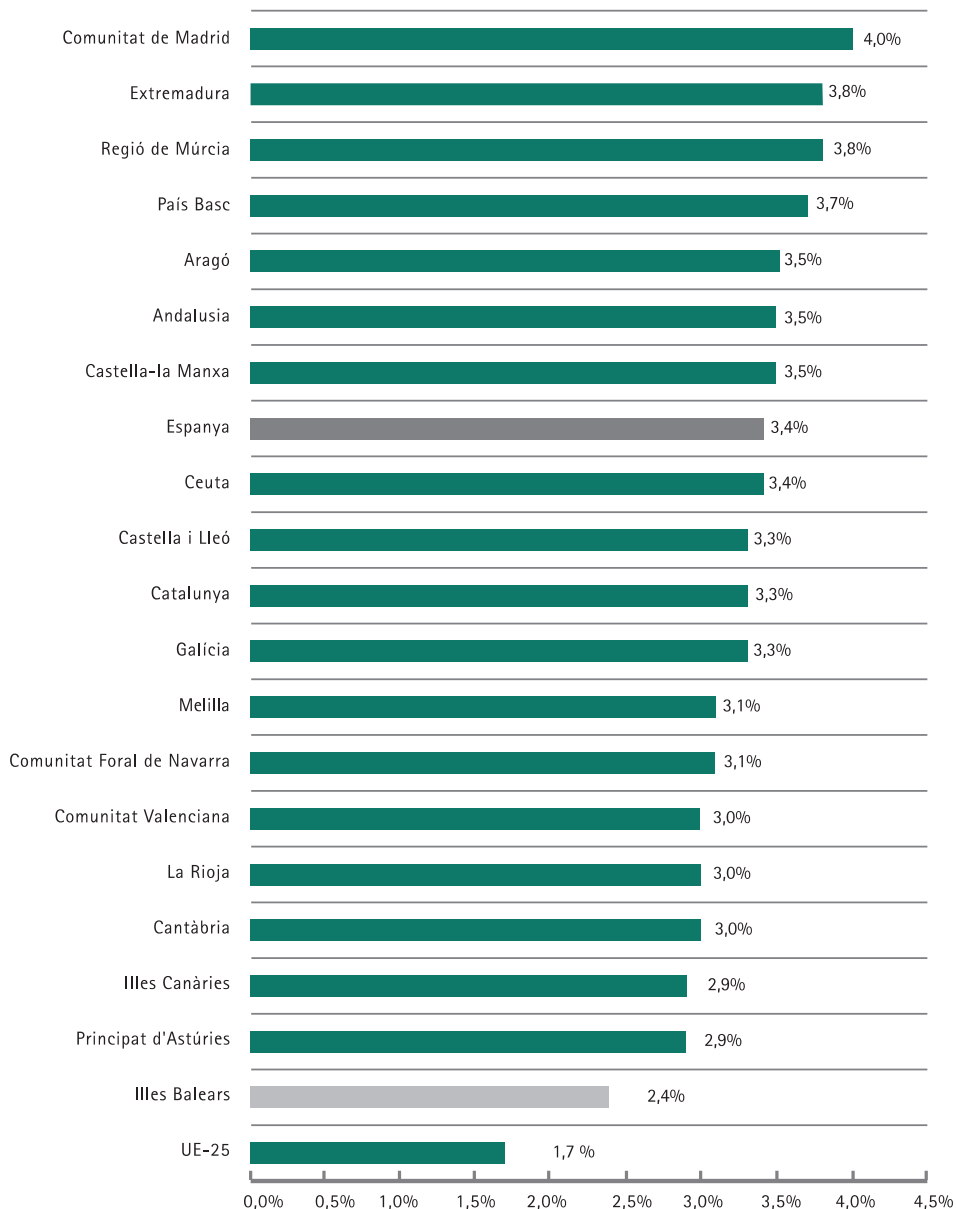
a mostrar que, per quart any consecutiu, el creixement de les Balears és el més petit per al conjunt de comunitats autònomes, amb un creixement del PIB del 2,4%, si bé en aquest cas es pot destacar que es dona la mateixa recuperació de 0,7 punts respecte del creixement de l'any anterior, tant en l'economia balear com en l'economia espanyola. (Vegeu el gràfic I-7.)

Igualment, les Illes Balears presenten la menor taxa real de creixement del PIB acumulada entre el 2000 i el 2005, amb un 2%. (Vegeu el gràfic I-8.)

A partir de la base de dades de la comptabilitat regional de l'INE, s'analitza a

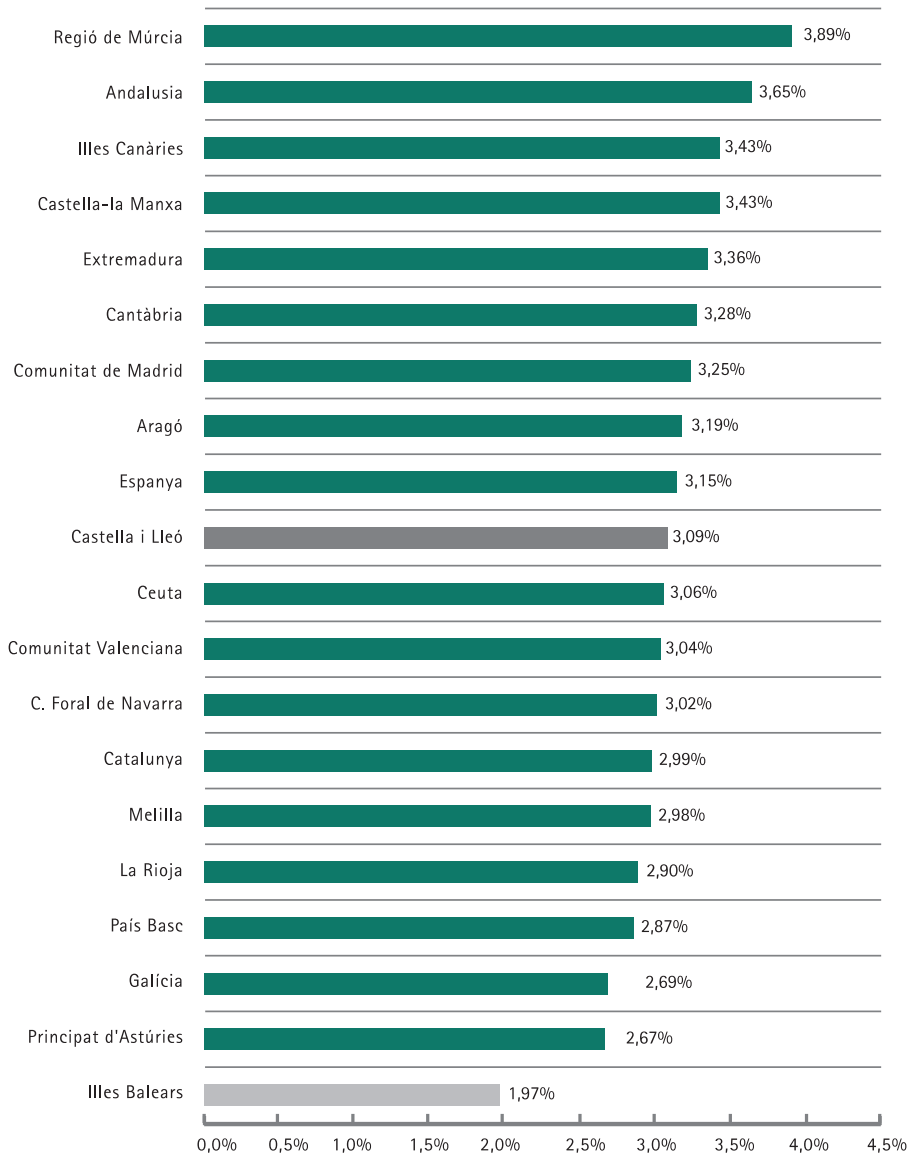
Gràfic I-7

Taxa de creixement del PIB (2004-2005) en termes reals

Font: INE.

Gràfic I-8
Taxa de creixement del PIB (2000–2005) en termes reals

Font: INE.

continuació l'evolució comparativa regional per sectors productius de les Illes Balears en relació amb la resta de comunitats autònomes. Pel que fa a l'anàlisi sectorial, cal tenir en compte que les estimacions per a les Balears poden mostrar —pel poc pes relatiu que té l'economia sectorial balear en el conjunt espanyol— un fort biaix a l'alça o la baixa en les estimacions que en resulten. És per això que aquestes dades s'han de prendre amb precaució i reserves, ja que es contradiuen amb d'altres

dades aportades per diferents institucions regionals.

4.3.1. EL SECTOR PRIMARI

Segons l'INE, el sector primari balear presenta un creixement del 3,6%, de manera que queda 4,7 punts per sobre del que ha registrat l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un creixement de la productivitat del 6,9% i en una caiguda de l'ocupació del -3,1%. (Vegeu el quadre I-27 i l'apartat 5, «Sector primari».)

QUADRE I-27. AGRICULTURA I PESCA: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2004-2005)

	2004	2005	Variació	PIB	Ocupació	Product.
	(milions d'euros)			(%)		
Andalusia	6.174,30	5.921,15	-253,15	-4,10	3,96	-7,75
Aragó	1.109,54	1.086,24	-23,30	-2,10	14,39	-14,42
Astúries	370,27	365,83	-4,44	-1,20	-16,59	18,45
Cantàbria	311,06	299,24	-11,82	-3,80	8,37	-11,23
Castella i Lleó	2.998,27	3.058,23	59,96	2,00	9,26	-6,64
Castella-la Manxa	2.837,36	2.840,19	2,83	0,10	-12,75	14,73
Catalunya	2.159,66	2.163,98	4,32	0,20	11,15	-9,85
Ceuta i Melilla	13,77	14,02	0,25	1,82	-50,00	103,63
Comunitat Valenciana	1.839,76	1.810,32	-29,44	-1,60	-0,77	-0,84
Extremadura	1.418,68	1.386,05	-32,63	-2,30	3,02	-5,16
Galícia	1.887,50	1.893,16	5,66	0,30	-2,91	3,31
Illes Balears	225,09	233,20	8,11	3,60	-3,12	6,94
Illes Canàries	404,51	423,93	19,42	4,80	-22,58	35,36
La Rioja	456,47	462,86	6,39	1,40	23,20	-17,70
Madrid	262,54	256,24	-6,30	-2,40	34,64	-27,51
Múrcia	1.213,25	1.201,12	-12,13	-1,00	-9,67	9,60
Navarra	416,99	417,82	0,83	0,20	-7,30	8,09
País Basc	646,92	650,16	3,24	0,50	25,20	-19,73
Espanya	24.733,09	24.461,02	-272,07	-1,10	1,19	-2,26

1. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

4.3.2. LA INDÚSTRIA

La indústria balear presenta un creixement negatiu d'un -1,8%, de manera que queda -2,1 punts per sota del registrat per l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un creixement de la productivitat de l'1,7% i en una caiguda de l'ocupació del -3,5%. (Vegeu el quadre I-28 i l'apartat 6, «Sector industrial».)

4.3.3. LA CONSTRUCCIÓ

La construcció a les Illes Balears presenta un creixement del 4,5%, de manera que queda -0,6 punts per sota del que ha registrat l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un creixement de la productivitat del -3,6% i en un augment de l'ocupació del 8,4%. (Vegeu el quadre I-29 i l'apartat 7, «Construcció».)

QUADRE I-28. INDÚSTRIA: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2004-2005)

	2004	2005	Variació	PIB	Ocupació	Product.
	(milions d'euros)			(%)		
Andalusia	8.781,03	8.895,18	114,15	1,30	10,08	-7,97
Aragó	4.464,98	4.478,38	13,40	0,30	2,92	-2,54
Astúries	2.516,52	2.569,36	52,84	2,10	2,31	-0,21
Cantàbria	1.551,03	1.600,66	49,63	3,20	-10,34	15,10
Castella i Lleó	6.072,18	6.145,05	72,87	1,20	1,75	-0,54
Castella-la Manxa	3.589,30	3.646,73	57,43	1,60	6,17	-4,30
Catalunya	28.434,99	28.406,55	-28,44	-0,10	3,80	-3,76
Ceuta i Melilla	52,74	53,77	1,03	1,95	37,29	-25,74
Comunitat Valenciana	12.197,63	11.782,91	-414,72	-3,40	3,19	-6,38
Extremadura	798,61	739,51	-59,10	-7,40	-1,72	-5,78
Galícia	5.292,38	5.318,84	26,46	0,50	5,21	-4,48
Illes Balears	876,78	860,99	-15,79	-1,80	-3,47	1,72
Illes Canàries	1.328,19	1.321,55	-6,64	-0,50	13,01	-11,95
La Rioja	1.261,78	1.264,30	2,52	0,20	4,52	-4,13
Madrid	14.267,84	14.310,64	42,80	0,30	-5,31	5,92
Múrcia	2.436,94	2.475,93	38,99	1,60	3,40	-1,74
Navarra	3.079,60	3.184,31	104,71	3,40	-8,75	13,31
País Basc	10.796,84	11.109,95	313,11	2,90	-3,52	6,65
Espanya	107.703,06	108.026,17	323,11	0,30	2,15	-1,81

1. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

QUADRE I-29. CONSTRUCCIÓ: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2004-2005)

	2004	2005	Variació	PIB	Ocupació	Product.
	(milions d'euros)			(%)		
Andalusia	9.052,61	9.677,24	624,63	6,90	6,01	0,84
Aragó	1.713,05	1.815,83	102,78	6,00	16,00	-8,62
Astúries	1.573,50	1.604,97	31,47	2,00	7,56	-5,17
Cantàbria	868,50	892,82	24,32	2,80	7,47	-4,34
Castella i Lleó	3.326,93	3.499,93	173,00	5,20	7,52	-2,16
Castella-la Manxa	2.319,57	2.454,10	134,53	5,80	5,96	-0,15
Catalunya	9.236,77	9.717,08	480,31	5,20	-0,71	5,95
Ceuta i Melilla	153,31	168,03	14,72	9,60	-11,85	24,34
Comunitat Valenciana	5.935,13	6.237,82	302,69	5,10	5,07	0,02
Extremadura	1.261,37	1.355,97	94,60	7,50	-2,86	10,67
Galícia	3.503,01	3.590,58	87,57	2,50	-4,49	7,32
Illes Balears	1.434,53	1.499,08	64,55	4,50	8,38	-3,58
Illes Canàries	2.565,84	2.683,87	118,03	4,60	-8,73	14,61
La Rioja	426,87	448,65	21,78	5,10	6,68	-1,48
Madrid	8.838,47	9.298,07	459,60	5,20	10,51	-4,81
Múrcia	1.431,05	1.524,07	93,02	6,50	21,57	-12,40
Navarra	957,45	1.003,41	45,96	4,80	15,16	-8,99
País Basc	3.056,47	3.120,65	64,18	2,10	-0,32	2,43
Espanya	57.625,31	60.564,20	2.938,89	5,10	4,62	0,46

1. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

4.3.4. ELS SERVEIS

Els serveis a les Balears presenten un creixement del 2,6%, de manera que queden -1 punt per sota del registrat per l'Estat. Aquesta xifra es desglossa en un creixement negatiu de la productivitat d'un -1,9% i en un augment de l'ocupació del 4,6%. (Vegeu el quadre I-30 i l'apartat 8, «Turisme».)

4.3.5. EL CREIXEMENT DIFERENCIAL SECTORIAL

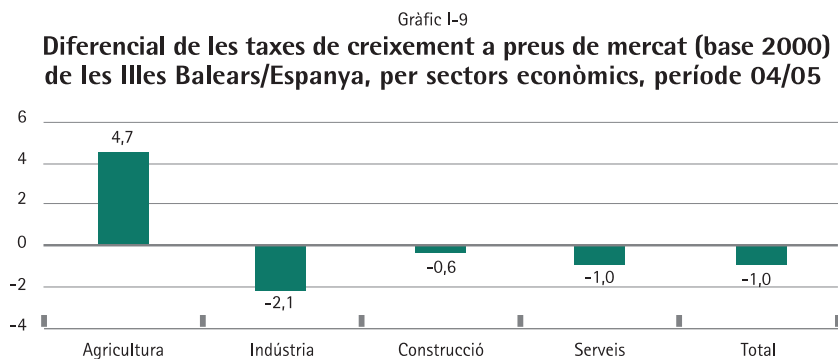
El gràfic de convergència sectorial entre les Illes Balears i Espanya mostra aquests creixements diferencials sectorials, en què es veu clarament que el menor creixement relatiu del PIB a preus de mercat a les Balears al llarg de l'any 2005 està motivat pel menor creixement sectorial de tots els sectors, tret del cas del sector primari. (Vegeu el gràfic I-9.)

QUADRE I-30. SERVEIS: PRODUCTE INTERIOR BRUT A PREUS DE MERCAT PER CA¹ (2004-2005)

	2004	2005	Variació	PIB	Ocupació	Product.
	(milions d'euros)			(%)		
Andalusia	57.826,58	60.081,82	2.255,24	3,90	7,33	-3,19
Aragó	11.411,15	11.856,19	445,04	3,90	3,17	0,70
Astúries	8.275,86	8.557,24	281,38	3,40	5,67	-2,15
Cantàbria	4.846,04	5.015,65	169,61	3,50	11,67	-7,32
Castella i Lleó	20.421,76	21.095,68	673,92	3,30	7,61	-4,01
Castella-la Manxa	11.702,20	12.146,88	444,68	3,80	10,12	-5,74
Catalunya	74.651,86	77.488,63	2.836,77	3,80	7,80	-3,71
Ceuta i Melilla	1.662,48	1.742,28	79,80	4,80	1,12	3,64
Comunitat Valenciana	39.235,23	40.726,17	1.490,94	3,80	6,33	-2,38
Extremadura	6.613,15	6.890,91	277,76	4,20	6,90	-2,53
Galícia	19.421,32	20.237,01	815,69	4,20	7,27	-2,86
Illes Balears	12.368,93	12.690,52	321,59	2,60	4,59	-1,90
Illes Canàries	20.673,97	21.252,84	578,87	2,80	7,28	-4,18
La Rioja	2.487,74	2.594,72	106,98	4,30	11,46	-6,42
Madrid	83.705,07	86.634,74	2.929,67	3,50	6,67	-2,97
Múrcia	9.884,75	10.220,83	336,08	3,40	4,77	-1,31
Navarra	6.027,54	6.220,42	192,88	3,20	12,26	-8,07
País Basc	22.877,49	23.540,93	663,44	2,90	7,33	-4,13
Espanya	414.289,38	429.203,79	14.914,41	3,60	7,10	-3,27

1. Base 2000.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya, enquesta de població activa i elaboració pròpia.

Font: INE, comptabilitat regional d'Espanya.

4.4.

ELS PREUS, LA RENDA, EL CONSUM, L'ESTALVI I LA CAPACITAT DE FINANÇAMENT

En aquest apartat tractam, en primer lloc, l'evolució del nivell relatiu de preus a les Balears en relació amb Espanya, des del punt de vista tant de l'indicador de l'IPC com del deflactor del PIB. Es pot comprovar que les Illes Balears mantenen un nivell de preus més alt que la resta de l'Estat en termes del deflactor del PIB.

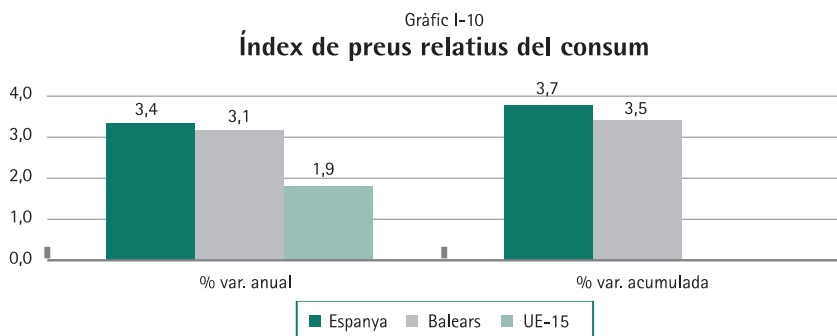
En segon lloc, en consonància amb el nivell més alt de preus, es pot comprovar que les Balears també presenten un nivell més alt de renda, si bé aquesta expressió s'ha de matisar en termes de benestar social mesurat en termes de la renda familiar bruta disponible per càpita en paritat de poder de compra.

En darrer lloc, fruit d'aquest major nivell de renda per càpita, es comprova que les

Illes generen una gran capacitat de finançament, que es distribueix molt desigualment entre el sector públic, que presenta un gran sobrant d'estalvi públic i, en conseqüència, un elevat dèficit d'inversions públiques, i el sector privat, que presenta una elevada necessitat de finançament.

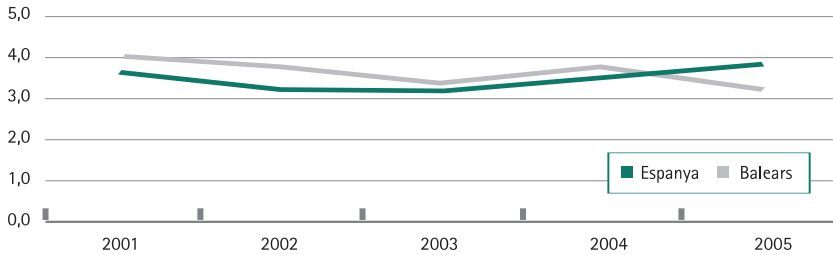
4.4.1 ELS PREUS

La inflació valorada per la via de l'índex de preus de consum (IPC), va ser del 3,1% —en termes de la variació anual— a les Illes Balears, 0,3 punts percentuals per sota de la mitjana espanyola. Aquesta mitjana, però, és 1,2 punts per sobre de la mitjana de la UE-15, la qual cosa reflecteix una pèrdua de competitivitat, en relació als països europeus, per a tots els béns i serveis que són oferts des de Balears. El deflactor del PIB va ser del 3,3% (-0,6 punts percentuals per sota la mitjana espanyola). (Vegeu els gràfics I-10 i I-11, i l'apartat 3.3.)

Font: INE, *Bolletí Mensual d'Estadística*.

Gràfic I-11
Índex de preus implícits en el PIB a preus bàsics. Base 2000=100

Font: FUNCAS, *Cuadros de Información Económica*, núm.191, març-abril, 2006.

4.4.2. L'EVOLUCIÓ DE LA RENDA REAL PER CÀPITA I DE LA RENDA FAMILIAR BRUTA DISPONIBLE

En aquest apartat desglossam —amb les darreres dades disponibles referides a l'any 2004— l'anàlisi de l'evolució de la renda regional des del punt de vista, en primer lloc, de l'evolució de la renda real per càpita i, en segon lloc, de l'evolució de la renda familiar bruta disponible per càpita corregida pel poder de compra de les famílies.

4.4.2.1. L'evolució de la renda real per càpita

Les Illes Balears presenten un nivell de vida alt i, en termes de PIB regional per habitant o renda per càpita, aquest fet es confirma, ja que ocupen la cinquena plaça, amb un índex 111,78 respecte d'Espanya de 100, per darrere del País Basc, Madrid, Navarra i Catalunya. Per comparació a l'any 2000 hem perdut (-11,1 punts), fet

que es pot explicar, inicialment, perquè la renda regional ha crescut menys que la mitjana espanyola (vegeu l'apartat 4.3), mentre que la població experimenta uns dels creixements regionals més importants per comunitats autònomes.⁴⁴ (Vegeu el quadre I-31 i l'apartat 2 del capítol III, «Demografia i llar».)

Les dades de la Funcas també permeten aprofundir una mica més en aquesta anàlisi dinàmica de l'evolució de la renda real per càpita regional en relació amb Espanya mitjançant l'estudi de les seves variables explicatives per al període 2000-2004. (Vegeu el gràfic I-12 i el quadre I-32.)

Segons aquesta anàlisi, al llarg d'aquest quinquenni la renda real per càpita regional (mesurada pel VAB deflactat en relació amb la població resident) ha crescut -7,6 punts per sota de la mitjana espanyola. Observau que aquest creixement és pot explicar pel comportament de dues varia-

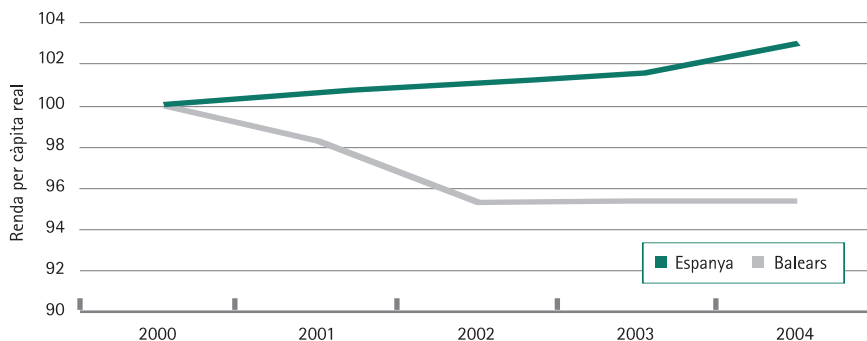
44. Les Balears lideren el creixement demogràfic per comunitats autònomes al llarg del període 1996-2003 i només presenten un creixement inferior a la mitjana de l'Estat el 2004.

**QUADRE I-31. RÀNKING DE LES AUTONOMIES ESPANYOLES EL 2005.
ÍNDEX PER HABITANT (MITJANA ESPANYOLA=100)**

Comunitats	PIB		Renda regional bruta		Demanda interior	
	2000	2005	2000	2005	2000	2005
Andalusia	72,72	74,36	73,86	75,34	82,00	84,31
Aragó	109,37	108,98	106,49	106,71	109,56	109,59
Astúries	85,13	88,04	83,64	87,39	93,87	100,59
Cantàbria	94,36	97,47	92,66	95,51	93,92	97,13
Castella i Lleó	95,62	101,19	95,31	101,51	104,59	114,87
Castella-la Manxa	84,31	81,74	84,60	82,95	98,38	98,27
Catalunya	121,70	118,28	120,72	117,32	109,17	106,18
Ceuta	89,50	98,79	85,77	94,99	110,52	125,64
Comunitat Valenciana	98,68	96,37	101,09	97,72	95,81	90,75
Extremadura	69,61	75,26	69,33	75,37	82,12	92,25
Galícia	82,32	88,03	81,61	87,49	90,83	100,07
Illes Balears	122,84	111,78	128,87	118,01	115,68	106,17
Illes Canàries	87,71	83,59	94,19	89,51	98,56	96,03
La Rioja	115,75	111,10	117,75	112,94	112,40	106,52
Madrid	128,82	125,32	126,31	122,21	118,31	110,88
Melilla	93,30	107,61	90,17	103,47	120,54	145,72
Múrcia	79,99	77,47	80,72	77,92	84,58	79,04
Navarra	123,33	122,84	124,33	125,90	107,25	111,10
País Basc	125,50	131,39	121,48	128,48	112,89	118,03
Espanya	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Font: FUNCAS, *Cuadros de Información Económica*, núm.191, març-abril, 2006.

Gràfic I-12
Renda per càpita real a les Balears i Espanya (2000-2004)
(Any 2000 base 100)

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000-2004*, i elaboració pròpia.

QUADRE I-32. TAXA DE CREIXEMENT ANUAL DEL VAB PER CÀPITA I DELS SEUS COMPONENTS A LES ILLES BALEARS I ESPANYA (2004)

	Balears		Espanya		Diferència variació taxes
	2004	var. 2004/2000	2004	var. 2004/2000	
Renda per càpita real	16.902,32	-4,6	16.089,74	3,0	-7,6
Productivitat del treball	36.447,25	-7,6	38.698,45	-2,0	-5,6
Taxa d'ocupació	0,9171	-2,7	0,8911	1,0	-3,7
Taxa d'activitat	0,7211	3,8	0,6856	3,2	0,6
Factor demogràfic	0,7012	1,9	0,6805	0,8	1,1

Font: FUNCAS, *Cuadros de Información Económica*, núm.191, març-abril, 2006.

bles: la producció, i la taxa d'ocupació regional⁴⁵, que fa referència a la dinàmica demogràfica i laboral.⁴⁶

És un tema obert a les Illes Balears el fet que, com que s'ha produït un major «efecte de regularització» del factor treball (vegeu l'apartat 1 del capítol II, «Mercat de treball»), això pot haver induït a subestimar la producció corresponent, ja que aquesta no creix al mateix ritme que l'ocupació i, per tant, pot provocar un efecte estadístic de subestimació de la productivitat del treball. Aquest efecte estadístic, d'altra banda, se sol donar relativament amb més freqüència en aquelles economies que presenten una forta terciarització, com és el cas de les Balears. Tampoc no es poden menysprear en el cas de les Illes l'efecte estacional i el sobredi-

mensionament que presenta l'oferta de serveis, tant públics com privats, al llarg dels mesos que es corresponen amb la temporada baixa del turisme.

4.4.2.2. L'evolució de la renda familiar bruta disponible per càpita corregida pel poder de compra de les famílies

Si es té en compte el concepte de renda familiar bruta disponible per càpita corregida pel poder de compra, les Illes Balears milloren la posició relativa, si es compara amb l'indicador de la renda per càpita, i se situen en quarta posició dins el conjunt de comunitats autònomes. amb un índex respecte d'Espanya de 100 de 113,66, per darrere del País Basc, Navarra i Madrid, classificació en què avancen Catalunya. Aquesta millora s'explica, bàsicament, perquè les

45. Es desglossa en els termes de les seves tres variables explicatives: la taxa d'ocupació (mesurada per la relació entre els ocupats i els actius), la taxa d'activitat (mesurada per la relació entre els actius i la població potencialment activa o població en edat de treballar) i el factor demogràfic (mesurat per la relació entre la població potencialment activa o població en edat de treballar i la població resident).

46. Cal destacar que el comportament que denota l'economia balear en relació amb l'economia espanyola és el mateix que es desprèn de l'economia espanyola per comparació a la Unió Europea i als Estats Units d'Amèrica; és a dir, la caiguda relativa de la renda real per càpita espanyola es deu principalment al menor creixement de la productivitat i al menor progrés tècnic en relació amb els països més avançats. Per això, tots els estudis aposten per impulsar una major especialització productiva en activitats més intensives amb la utilització d'actius intangibles: coneixement, capital humà, capital tecnològic i més R+D+I. (Vegeu: F. Pérez, Fundació BBVA, 2006; Groningen Growth and Development Centre, 60-Industry Database, 2006; Banc d'Espanya, informes anuals de diversos anys.); Jordi Gual, Sandra Jódar Rossell i Àlex Ruiz Posino, "El problema de la productivitat a Espanya: Quin és el paper de la regulació? *Documents d'Economia "la Caixa"*, n. 1, juny 2006.

**QUADRE J-33. RÀNQUING DE LES ECONOMIES ESPANYOLES 2005.
ÍNDEX PER HABITANT (MITJANA ESPANYOLA=100)**

Comunitats	Renda regional bruta en poder de compra	
	2000	2005
Andalusia	75,39	77,20
Aragó	109,37	109,30
Astúries	83,79	86,24
Cantàbria	93,06	97,21
Castella i Lleó	99,05	107,32
Castella-la Manxa	92,12	90,86
Catalunya	116,98	111,52
Ceuta	90,98	99,97
Comunitat Valenciana	100,41	97,42
Extremadura	75,92	85,53
Galícia	85,21	90,32
Illes Balears	124,61	113,66
Illes Canàries	96,35	96,92
La Rioja	114,00	108,24
Madrid	122,97	119,33
Melilla	94,34	108,30
Múrcia	81,83	77,80
Navarra	120,50	121,08
País Basc	117,04	122,41
Espanya	100,00	100,00

Font: FUNCAS, *Cuadros de Información Económica*, núm.191, març-abril, 2006.

famílies a les Balears pateixen uns menors índexs relatius d'inflació que les famílies residents a Catalunya. (Vegeu el quadre I-33.)

4.4.3. L'ANÀLISI DE LA DEMANDA, EL CONSUM, L'ESTALVI I LA CAPACITAT DE FINANÇAMENT

L'anàlisi de la demanda final es fa pels principals components, que són la demanda interior, que inclou la demanda de consum

(privat i públic) i d'inversió, i la demanda exterior, que s'expressa a partir del saldo net exterior de béns i serveis, que es calcula com la diferència entre exportacions menys importacions de béns i serveis.

Si tots aquests components s'expressen en percentatges respecte del total és obvi que la suma dels percentatges de la demanda interior i de la demanda exterior ha de sumar el 100%. Així, si ens trobam davant una economia en què s'exporten

molts més béns i serveis dels que s'importen, el saldo net exterior de béns i serveis serà positiu i, per tant, també el percentatge respecte del total de la demanda final. En contrapartida, el percentatge de la demanda interior del consum i de la inversió haurà de ser inferior al 100%. En aquests casos, ens trobam amb economies que no gasten en els seus mercats interiors el 100% de la renda disponible. Aleshores, el sobrant d'aquesta renda no gastada en els mercats interiors s'anomena estalvi corrent i són els mercats financers els que s'encarreguen de transferir aquests sobrants d'estalvi cap a l'exterior en forma del que anomenam «capacitat de finançament». Aquest és el cas de les illes Balears i, com mostram tot seguit, aquesta és una característica bàsica d'una bona part de les economies regionals que es corresponen amb comunitats autònomes que tenen una renda per càpita per sobre de la mitjana estatal.

Així, la part de l'oferta interior que no és demandada ni pel consum de les famílies ni pel consum de les administracions públiques ni per la demanda d'inversió resta disponible per satisfer la demanda neta exterior, que és el saldo de les exportacions menys les importacions de béns i serveis. És per això que en contrapartida al baix percentatge de demanda interior respecte de l'oferta interior les Balears presenten el saldo net exterior respecte de l'oferta interior més alt de l'Estat, després de Navarra, amb un 7,42%. Les altres comunitats autònomes que també presenten un saldo net exterior positiu són, per ordre d'importància: Catalunya, Madrid, el País Basc, la Comunitat Valenciana i La Rioja.

És interessant aturar-se un moment en les dades de l'estructura del saldo comercial de les Illes Balears, ja que presenta un superàvit positiu per valor de 1.736,2 milions d'euros, el qual s'explica íntegrament pel superàvit comercial referit a l'estranger, que és de 4.000,9 milions d'euros i que permet finançar amb escreix el dèficit comercial respecte de la resta de comunitats autònomes, que és de -2.264,7 milions d'euros. El fet que aquest dèficit interior no sigui més abundat s'explica perquè en la balança comercial s'inclou la de serveis, que comptabilitza el superàvit turístic balear respecte de la resta de comunitats autònomes. D'altra banda, s'ha de tenir en compte que gràcies al turisme estranger més del 78% del superàvit comercial amb l'estranger s'explica pel superàvit de la balança de serveis, amb 3.152,4 milions d'euros, que per si sol ja cobreix amb escreix la totalitat del dèficit comercial en relació amb la resta de comunitats autònomes. (Vegeu el quadre I-35.)

Igualment, es pot observar que existeix una elevada correlació entre aquestes comunitats autònomes que presenten un important superàvit comercial respecte de l'oferta interior i l'elevat rànquing en el grau de desenvolupament regional. (Vegeu el quadre I-33.)

Lògicament aquest l'elevat saldo net exterior, comporta un percentatge més baix pel que fa als diferents components de la demanda final. Així, l'anàlisi de l'estructura de la demanda final per comunitats autònomes mostra comportaments diferencials de les Illes Balears que són dignes de destacar, ja que les Illes, després de Navarra, són la comunitat autònoma que

QUADRE I-34. ESTRUCTURA DEL QUADRE MACROECONÒMIC DE LES AUTONOMIES ESPANYOLES. ANY 2004. PERCENTATGE DE CADA VARIABLE DEL QUADRE MACROECONÒMIC REGIONAL, ORDENADES DE MAJOR A MENOR SEGONS EL VOLUM TOTAL DE LA SEVA RENDA INTERIOR BRUTA

Autonomies	Consum privat	Consum públic	Inversió	Demanda interna	Vendes externes	Compres externes	Saldo exterior
Catalunya	55,52	13,01	25,20	93,73	116,01	109,74	6,27
Madrid	54,80	12,96	26,91	94,66	108,23	102,89	5,34
Andalusia	67,67	20,96	26,41	115,04	86,10	101,14	-15,04
C. Valenciana	58,81	13,70	24,68	97,18	89,90	87,08	2,82
País Basc	55,14	16,36	24,25	95,74	89,85	85,59	4,26
Castella i Lleó	64,19	20,76	30,10	115,05	72,68	87,73	-15,05
Galícia	64,77	18,96	31,63	116,36	87,29	102,64	-15,36
Illes Canàries	62,95	21,04	20,69	110,68	122,23	132,91	-10,68
Castella-la Manxa	66,38	19,62	36,06	122,05	73,96	96,02	-22,05
Aragó	61,09	20,13	36,11	117,14	98,41	115,56	-17,14
Illes Balears	54,94	11,91	25,73	92,58	82,91	75,49	7,42
Múrcia	61,52	19,19	26,69	107,40	96,47	103,88	-7,40
Astúries	65,76	20,77	30,72	117,25	71,86	89,11	-17,25
Extremadura	64,57	24,88	36,12	125,58	50,78	76,36	-25,58
Navarra	55,06	14,27	22,57	91,90	100,13	92,03	8,10
Cantàbria	61,24	17,58	26,80	105,62	83,14	88,75	-5,62
La Rioja	58,99	14,27	25,55	98,80	90,33	89,13	1,20
Espanya	59,83	16,47	27,06	103,36	95,57	98,93	-3,36

Font: FUNCAS, *Cuadros de Información Económica*, núm.191, març-abril, 2006.

mostra el percentatge més baix de demanda interna en relació amb l'oferta interior o renda interior bruta, amb un 92,58%. Aquest fet s'explica perquè es la comunitat autònoma que mostra una participació relativa més baixa del consum privat, després de Madrid, amb un 54,94%, la més baixa de l'Estat en consum públic, amb un 11,91%, i, és la setena més baixa en inversió, amb un 25,73%. (Vegeu el quadre I-34.)

Una altra característica que presenten aquestes comunitats riques és que, atès que tenen un baix nivell relatiu de consum privat i públic respecte de la renda que generen, els facilita disposar d'uns elevats nivells d'estalvi regional, que en el cas de les Balears per a l'any 2004 se situen en els 7.989,2 milions d'euros, un 45% dels quals procedeixen del sector privat i l'altre 55%, del sector públic. (Vegeu el quadre I-36.)

QUADRE I-35. VARIABLES EXPLICATIVES DEL SUPERÀVIT COMERCIAL A LES BALEARS (2000-2004)**

	2000	2001	2002	2003	2004
1. Oferta interior (renda interior bruta)	18.980,40	20.018,30	20.969,30	22.130,50	23.401,00
2. Demanda interior (2=2.1+2.2+2.3)	17.512,00	17.798,60	18.895,50	20.344,20	21.664,80
2.1 Consum privat	11.200,20	10.979,30	11.686,80	12.456,10	12.856,80
2.2 Consum públic	1.974,60	2.120,60	2.310,80	2.472,00	2.787,80
2.3 Formació bruta de capital	4.337,20	4.698,70	4.897,90	5.416,10	6.020,20
3. Saldo comercial (3=1-2)	1.468,40	2.219,70	2.073,80	1.786,30	1.736,20
3.1 Exportacions de béns i serveis (vendes externes)	16.553,00	16.552,90	16.144,70	17.252,00	19.402,00
3.2 Importacions de béns i serveis (compres externes)	15.084,60	14.333,20	14.070,90	15.465,70	17.665,80
3.3. Saldo comercial interior (resta de comunitats catònomes) (3.3=3.3.1-3.3.2)	-1.502,10	-816,60	-449,20	-1.190,10	-2.264,70
3.3.1 Exportacions de béns i serveis	10.787,60	10.756,10	10.873,70	11.515,10	12.275,20
3.3.2 Importacions de béns i serveis	12.289,70	11.572,70	11.322,90	12.705,20	14.539,90
3.4. Saldo comercial amb l'estranger ((3.4=3.4.1+3.4.2)-(3.4.3+3.4.4))	2.970,50	3.036,30	2.523,00	2.976,40	4.000,90
3.4.1 Exportacions de béns	915,40	1.101,10	1.275,60	1.968,40	2.908,50
3.4.2 Exportacions de serveis	4.850,00	4.695,70	3.995,40	3.768,50	4.218,30
3.4.3 Importacions de béns	1.751,60	1.623,00	1.736,50	1.738,30	2.060,00
3.4.4 Importacions de serveis	1.043,30	1.137,50	1.011,50	1.022,20	1.065,90
4. Balanç de rendes i transferències netes*	113,10	-462,80	150,30	-73,50	232,80
5. Saldo per operacions corrents	1581,5	1756,9	2224,1	1712,8	1969
Prememòria:					
% Superàvit comercial / oferta interior a Navarra	11,34	14,50	11,24	9,25	8,10
% Superàvit comercial / oferta interior a les Balears	7,74	11,09	9,89	8,07	7,42
% Superàvit comercial / oferta interior a Catalunya	7,04	9,91	7,93	6,70	6,27
% Superàvit comercial / oferta interior a Madrid	3,73	6,23	4,48	5,00	5,34
% Superàvit comercial / oferta interior al País Basc	4,48	6,35	5,83	5,39	4,26
% Superàvit comercial / oferta interior a la C. Valenciana	2,58	4,35	3,96	3,13	2,82
% Superàvit comercial / oferta interior a la Rioja	1,89	4,30	3,11	2,10	1,20
% Dèficit comercial / oferta interior a Espanya	-2,78	-2,65	-2,08	-2,13	-3,36
Contribució del superàvit comercial a les Balears sobre el dèficit comercial de l'Estat	7,60	11,35	12,73	10,10	5,82

* Estimació pròpia.

** milions d'euros corrents

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2004*, i elaboració pròpia.

QUADRE I-36. BALANÇ ECONÒMIC PER SECTORS INSTITUCIONALS PRIVATS I PÚBLICS A LES ILLES BALEARS (2000-2004)*

	2000	2001	2002	2003	2004
1. Renda disponible a preus de mercat (1=1.1+1.2)	19.093,50	19.555,50	21.119,60	22.057,00	23.633,80
1.1 Consum regional (1.1=1.1.1+1.1.2)	13.174,80	13.099,90	13.997,60	14.928,10	15.644,60
1.1.1 Consum privat	11.200,20	10.979,30	11.686,80	12.456,10	12.856,80
1.1.2 Consum públic	1.974,60	2.120,60	2.310,80	2.472,00	2.787,80
1.2 Estalvi regional brut (1.2=1.2.1+1.2.2)	5.918,70	6.455,60	7.122,00	7.128,90	7.989,20
1.2.1 Estalvi privat	3.048,30	3.185,00	3.281,20	3.414,10	3.562,30
1.2.2 Estalvi públic	2.870,10	3.270,60	3.840,80	3.714,80	4.426,90
2. Formació bruta de capital (2=2.1+2.2)	4.337,20	4.698,70	4.897,90	5.416,10	6.020,20
2.1 Inversió privada	3.972,70	4.300,80	4.435,50	4.925,80	5.468,70
2.2 Inversió pública	364,50	397,90	462,40	490,30	551,50
3. Capacitat (+) / necessitat de finançament (-) (3=3.1+3.2)=1.2-2))	1.581,50	1.756,90	2.224,10	1.712,80	1.969,00
3.1 Sector privat	-924,40	-1.115,80	-1.154,30	-1.511,70	-1.906,40
3.2 Sector públic	2.505,60	2.872,70	3.378,40	3.224,50	3.875,40
4. PIB a preus bàsics	15.284,40	16.209,40	16.852,10	17.771,20	18.729,20
ProMemòria:					
Capacitat de finançament del sector públic a les Balears en % PIB	16,40	17,72	20,05	18,14	20,70
Capacitat de finançament del sector públic a Madrid en % PIB	12,06	13,40	12,60	15,60	17,12
Capacitat de finançament del sector públic a Catalunya en % PIB	7,46	8,38	8,43	10,52	9,40
Capacitat de finançament del sector públic al País Basc en % PIB	1,33	2,04	2,45	4,12	3,43
Capacitat de finançament del sector públic a la C. Valenciana en % PIB	2,60	3,50	3,72	3,25	3,15
Capacitat de finançament del sector públic a Navarra en % PIB	-0,27	0,41	0,18	0,81	1,59
Capacitat de finançament del sector públic a la Rioja en % PIB	0,54	0,65	0,35	1,18	1,08

* milions d'euros corrents

Font: FUNCAS, *Balace económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2004*, i elaboració pròpia.

Aquestes dades demostren que les Balears estalvien un 35,59% del PIB regional, que és la quota més elevada per al conjunt de comunitats autònomes. Les segueixen per ordre d'importància

Madrid (34,54%), Navarra (32,15%), Catalunya (31,23%), el País Basc (28,85%), La Rioja (27,48%) i la Comunitat Valenciana (26,13%). (Vegeu el quadre I-37.)

QUADRE I-37. QUOTA DE L'ESTALVI NACIONAL EN PERCENTATGE DEL PIB I DE LA INVERSIÓ EN PERCENTATGE DE LA RENDA INTERIOR BRUTA (2004)

	Estalvi	Inversió
1. Illes Balears	35,59	25,73
2. Madrid	34,54	26,91
3. Navarra	32,15	22,57
4. Catalunya	31,23	25,2
5. País Basc	28,85	24,25
6. La Rioja	27,48	25,55
7. Comunitat Valenciana	26,13	24,68
Mitjana (1 a 7)	31	25
8. Aragó	21,61	36,11
9. Illes Canàries	19,17	20,69
10. Cantàbria	19,13	26,8
11. Múrcia	18,15	26,69
12. Galícia	15,68	31,63
13. Castella i Lleó	15,62	30,1
14. Castella-la Manxa	15,41	36,06
15. Astúries	13,34	30,72
16. Andalusia	11,25	26,41
17. Extremadura	10,69	36,12
Mitjana (8 a 17)	16	30
Espanya	24,2	27,06

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2004*, i elaboració pròpia.

També es pot destacar que el fet determinant de la inversió regional no són les taxes regionals d'estalvi, ja que totes les comunitats autònomes que superen el 25% de quota regional d'estalvi respecte del PIB inverteixen per sota dels nivells d'estalvi generats, de manera que es dona un sobrant d'estalvi que no és canalitzat cap a la inversió regional, sinó cap al transvasament de recursos financers a l'exterior en forma de capacitats de *finançament*, ja que les regions riques no

són objecte d'un sobreesforç inversor per part de l'Estat. Així, tenim que la mitjana inversora de les set comunitats autònomes que més estalvien és d'un 25%, mentre que aquesta mitjana inversora per a la resta de comunitats, que estalvien menys del 25%, és del 30%.⁴⁷

Per tant, és a les comunitats autònomes més riques i amb major capacitat d'estalvi on es generen les capacitats més elevades de finançament cap a la resta de comuni-

47. Aquest és un tema clau per explicar els processos de convergència real entre les comunitats riques i les comunitats menys desenvolupades.

tats, atès el menor esforç inversor relatiu. En el cas de les Balears, per l'any 2004 es pot comprovar que la capacitat de finançament de 1.969 milions d'euros⁴⁸ es deu exclusivament al sector públic, amb 3.875,40 milions d'euros, ja que el sector privat es troba en una situació de necessitat de finançament per un valor de -1.906,4 milions d'euros, tot i l'elevat volum d'inversions estrangeres que fa el sector turístic a l'exterior, que són comptabilitzades *ex-ante* com a estalvi regional del sector privat.

Altrament, les dades aclareixen que les Illes Balears són la comunitat autònoma que presenta el percentatge respecte del PIB més alt de capacitat de finançament del sector públic a la resta de comunitats autònomes i que, com a mitjana per al conjunt del quinquenni 2000-2004, es d'un 18,6%. Òbviament aquesta forta capacitat de finançament del sector públic balear a la resta de l'Estat és el que n'explica l'elevat dèficit fiscal.⁴⁹

4.5. EL COMPORTAMENT DELS EXCEDENTS I LA INVERSIÓ PRIVADA

El comportament dels excedents bruts d'exploració i la relació que tenen amb la inversió privada s'analitzen a continuació amb el mateix criteri metodològic de les memòries del CES dels anys 2001, 2002, 2003 i 2004.

En el gràfic I-13 s'observa la situació de totes les comunitats autònomes pel que fa al període 2000-2004. La situació de les Balears en el segon quadrant indica una posició en què es donen diferències positives de creixement de les Illes Balears respecte de la mitjana nacional per que fa a la inversió, però negatives quant als excedents (al igual de Navarra, Catalunya i Melilla). En aquest sentit, cal tenir en compte que una part important de la inversió privada a les Balears s'ha canalitzat cap al creixement del sector immobiliari i de la construcció, que durant aquest quinquenni ha representat una seriosa alternativa a les inversions borsàries. (Vegeu els apartats 3.2.3, 4.2, 7 i 11.)

A continuació s'ha representat l'evolució de les Illes Balears des de l'any 1997 fins a l'any 2004 en el seguiment dels diferencials de creixement, que presenten els excedents bruts i les taxes d'inversió en relació amb la mitjana de l'Estat. (Vegeu el gràfic I-14.)

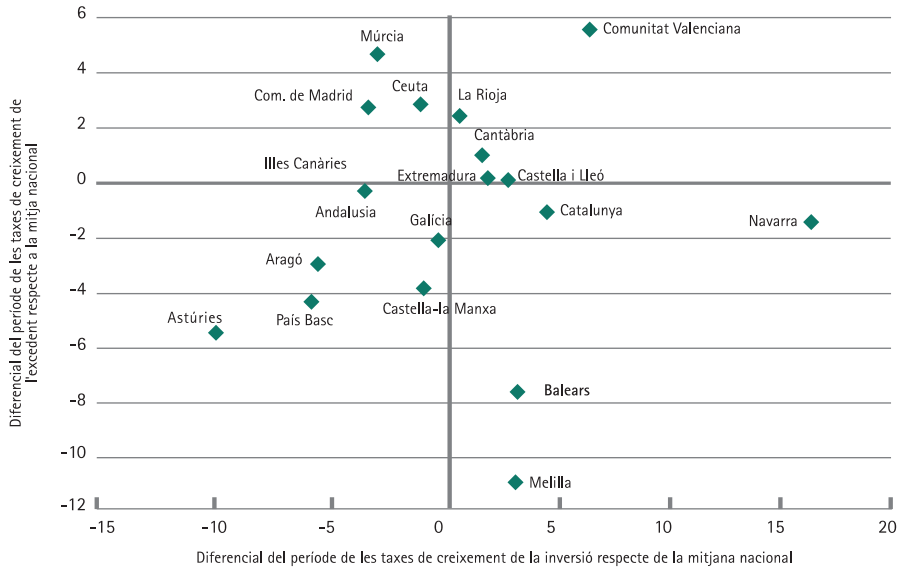
Segons aquesta anàlisi es produeix una forta recuperació de les inversions respecte de la mitjana de l'Estat al llarg del bienni 1998-1999, en correspondència amb l'evolució positiva del creixement diferencial dels excedents. Al llarg del trienni 2000-2002 es produeix en relació amb la inversió un comportament d'*stop and go* («aturada i engegada») en relació amb la resta de l'Estat any rere any. Així, a la caiguda del 2000, la segueix una certa recuperació el 2001, que es veu

48. Es pot comprovar que aquesta capacitat de finançament es correspon amb el saldo per operacions corrents. (Vegeu el quadre I-27.4.)

49. Vegeu l'apartat 4.4.5 («El comportament de la inversió pública i el finançament regional») de la *Memòria del CES 2004 sobre l'economia, el treball i la societat de les Illes Balears*, p. 75-80.

Gràfic I-13

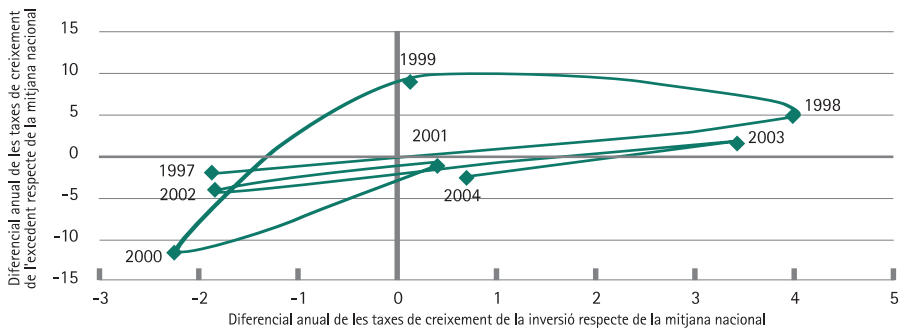
**Distribució excedent / inversió privada.
Mitjana del període 2000-2004 (distància de la mitja espanyola)**

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000-2004*, i elaboració pròpia.

Gràfic I-14

**Comportament dels excedents en relació amb la inversió
(Illes Balears, 1997-2004)**

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000-2004*, i elaboració pròpia.

contrarestada per la caiguda del 2002. Aquesta falta de consistència del comportament de les inversions és acompanyada d'una pèrdua de dinamisme dels excedents en relació amb els estatals al llarg dels tres anys. En el darrer bienni 2003-2004 es produeix una recuperació diferencial de les inversions, però en el cas dels excedents, la seva recuperació diferencial només es produeix el 2003, ja que el 2004 tornen a créixer per sota dels homònims estatals.

Amb relació al comportament dels excedents a les Balears l'any 2004 per comparació a l'any anterior es presenten les dades del quadre I-38. D'acord amb aquest quadre, es pot observar que l'any 2004 la taxa d'excedent a les Illes Balears va caure -0,25 punts. La causa que explica aquest fet es troba en la circumstància que el creixement monetari dels costos salarials per treballador o costos laborals unitaris (CLU) va ser de 0,49 punts per sobre del creixement monetari de la productivitat.

QUADRE I-38. VARIACIONS DE LES TAXES D'EXCEDENT

Conceptes	2003	2004	var. absoluta 05/04
Taxa d'excedent	0,4947	0,4922	-0,00246
Taxa salarial	0,5053	0,5078	0,00246
Total	1	1	0

VARIABLES EXPLICATIVES DE LA VARIACIÓ DE LA TAXA D'EXCEDENT

Conceptes	1 2003	2 2004	3=2/1 Factor de creixement
1. Cost salarial per treballador (w)	24.627,59	24.902,73	1,01117176
2. Productivitat (n)	48.734	49.039,85	1,00627274
3. Factor de creixement (w/n)			1,00486848
4. Taxa salarial 2004			0,50781
5 = (3)*(4). Taxa salarial 2003			0,50535
6 = (5)-(4). Var. absoluta de la taxa salarial			-0,00246
7 = (-6). Var. absoluta taxa d'excedent			0,00246

Font: FUNCAS, *Balance económico regional (autonomías y provincias) años 2000 a 2004*, i elaboració pròpia.